

نیما یوشیج؛ افسانه شعر نو فارسی

این از دواج، فرزند پسری بود به نام شراغیم که در ۱۳ اسفندماه ۱۳۲۱ در تهران و در چهارراه یوسف‌آباد بیمارستان نجمیه متولد شد. او نیز راه پدر را پیشه کرد و به عنوان ناشر و نویسنده فعال بود و اکنون ۸۰ سال دارد و در آمریکای زندگی می‌کند.

نیما یوشیج، از دواج کرده تا به گفته خودش از افکار پریشان رهایی یابد. اما درست یک ماه پس از ازدواج، پدرش ابراهیم توری درگذشت.

در همین زمان، چند شعر از او در کتابی با عنوان «خلوایه سرباز» چاپ شد. وی مدتی به دلیل بی‌کاری خانه‌نشین شد و تنها سرگرمی وی دلخوشی‌اش سرودن شعر بود و به تحول در شعر فارسی می‌اندیشید.

وقتی محل کار همسرش برای مدت یک‌سال به شهر بلبل امروزی انتقال یافت، او نیز به آن شهر رفت. سال بعد آنان به شهر رشت رفتند. جایی که همسر نیما به عنوان مدیر مدرسه مشغول به کار شد. از آن‌جا که نیما درآمدی نداشت مورد سرزنش قرار گرفت و به همین دلیل به ناچار مدتی در دبیرستان حکیم نظامی شهرستان آستارا به تدریس مشغول شد.

او هم‌زمان به تغییر نقش به نیما در سال ۱۳۰۰

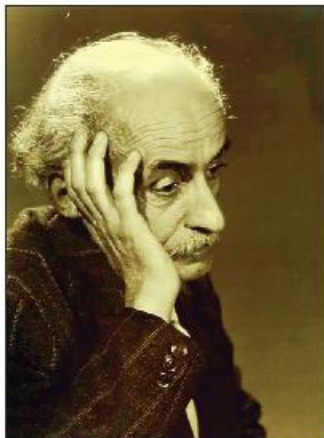
منظومه قصه رنگ پریده، را در هفته‌نامه قرن بیستم میرزاده عشقی به چاپ رساند که اعتراض و مخالفت‌های شاعران سنتی و پیروسیک قدیم مانند ملک‌الشعرا، بهار و مهدی حمیدی شیرازی را به دنبال داشت. اما عبدالعلی دستغیب، منتقد ادبی، بر خلاف دیگران معتقد است که نیما حتی در زمانی که به سبک قدیم شعر می‌سرود، توانایی خود را نشان داد و اگر چه این اشعار از نظر فرم کهن هستند، اما نیما معانی و موضوعات جدیدی در آن‌ها آورده که او را نسبت به شعرای دیگر متمایز می‌کند.

وی در پاییز سال ۱۳۰۱ شعر «ای شب» را در روزنامه هفتگی توپهار منتشر کرد، که به گفته خود او شیوه کار در هر کدام از قطعات تیر زهر آگینی به خصوص در آن زمان به طرفداران سبک قدیم بود.

اما انقلاب نیما با دوش شعر «ققنوس» در بهمن ۱۳۱۶ «شمسی و غراب» در مهر ۱۳۱۷ شمسی آغاز شد و او این دو شعر را در مجله «موسیقی» که یک مجله دولتی بود، منتشر کرد. گذشته از «صدای چنگ»، «قو»، «شمع کرجی» و «فضای بیچون» - که شعرهای سالهای ۱۰-۱۳۰۵ است - شعرهای سال‌های ۱۹-۱۳۱۶ - «گل مهتاب»، «ققنوس»، «مرغ غم»، «پریان»، «عنکبوت رنگ» و «خنده سرد» - چاپ شد و او در ۶۴ سال زندگی خود توانست معیارهای هزارساله شعر فارسی را که تغییر ناپذیر و مقدس و بلدی می‌نمود، با شعرهای خود تحول بخشد.

یکی از دغدغه‌های یوشیج، حفظ و احیای زبان طبری بود و در نهایت به علت سرمای شدید یوش، به ذات‌الر به مبتلا شد و مراجع او به تهران برای درمان ثمری نداشت و در ۱۳ دی ۱۳۳۸ درگذشت و در امامزاده عبدالله تهران به خاک سپرده شد. البته بنا به وصیت او در سال ۱۳۷۲ پیکرش را به خانه‌اش در یوش منتقل کردند و پیکرش در کنار آرامگاه خولهرش، بهجت‌الزمان اسفندیاری در میان حیاط آرام گرفت و خانه نیما در دهکده یوش مازندران آرامگاه او شد. خانه‌ای که قدمت آن به دوره قاجاری می‌رسد و به شماره ۱۸۰۲ از سوی سازمان میراث فرهنگی به عنوان اثر ملی ثبت شده است و حفاظت می‌شود.

منظومه قصه رنگ پریده، نخستین اثر منظوم تیمایی محسوب می‌شود که در قالب مثنوی سروده شده و در آن زندگی خود را روایت کرده و از خلال آن به مفاسد اجتماعی پرداخته است.

مجتمعی شیوری - نیما یوشیج، به تاریخ ۲۱ آبان ۱۲۷۶ شمسی، در روستای یوش، از توابع بخش بلده شهرستان نور، در میان خاندان اسفندیاری (نور) که از خاندان معروف ایران و نور استان مازندران در دوره قاجار و پهلوی بودند به دنیا آمد. نسب او به اسپهبدان طبرستان موسوم به بادوسبانیان، سلسله‌ای ساسانی تبار برمی‌گردد که از حدود سال ۴۰ هجری تا دوران شاه عباس یکم صفوی بر بخش‌هایی از طبرستان، مازندران، امروزی حکمرانی می‌کردند، که به این اصل و نسب خود می‌بالد و خود در این باره می‌نویسد: «نیماور یکی از پادشاهان رستم‌دار که جد من است.» اما معتقد است آن چه باعث شهرتش شده، هنر اوست.

نیما تا سن دوازده سالگی در روستای یوش زندگی کرد و خواندن و نوشتن را در همان زادگاهش آموخت. وقتی به همراه خانواده به تهران رفت، در مدرسه علی سن لویی، مشغول تحصیل شد. به گفته خود نیما، همیشه با یکی از دوستش از مدرسه فرامی‌گرفت و پلی استعداد او از همان زمان توسط یکی از معلم‌هایش به نام نظام وفا، کشف و علاقه‌مند به شعر گفتن شد. ابتدا شعر گفتن به سبک خراسانی را شروع کرد و شعر بلند افسانه، رایه

پس تشویق و محبت‌های معلمش به نظام وفا، تقدیم کرد. نیما که هنوز به سبک و سیاق شعر خاصه خودش نرسیده و هنوز بر سر زبان‌های نیتاده، در وزارت دارایی مشغول به کار شد، اما پس از مدتی آن را مطابق میل خود ندید و ره‌پایش کرد تا بر روی چیزی که علاقه دارد، متمرکز شود. او تا سن ۲۴ سالگی هم‌چنان نام علی اسفندیاری، را با خود یدک می‌کشید و با وجود این که اشعار با زبان مازندرانی‌اش را با نام مستعار روجا، منتشر می‌کرد در سبک و سیاق جدید خود که بعدها با نام شعر نو یا شعر نیمایی رواج یافت، معروف شد. نیما تصمیم گرفت نامی دیگر در زیر این نوع از اشعارش ثبت کند و در سال پر فراز و نشیب ۱۳۰۰ خورشیدی، سالی که قیام امیرمؤید سواد کوهی و پسرانش و برخی از خوانین مازندران در سوادکوه علیه دولت مرکزی اتفاق افتاد. سالی که کابینه سیدضیاءالدین طباطبایی پس از ۳ ماه سقوط کرد و احمد قوام السلطنه که هنوز در زندان بود مأمور تشکیل کابینه شد و همچنین خروج نیروهای انگلیسی شامل ۱۱۶۰۰ سرباز انگلیسی و هندی به فرماندهی ژنرال امروند آروندساید از ایران و تصویب مجوز استخراج نفت ایران توسط شرکت استلدارد اوایل آمریکا، در آذربایجان، گرگان، مازندران، گیلان و خراسان توسط مجلس در روز ۳۰ آبان، نام نیما، بر سر زبان‌ها افتاد. نامی بر گرفته از نام یکی از اسپهبدان طبرستان به معنی کمان بزرگ، که در نخستین سال‌های صدور شناسنامه نیز با نام نیما خان یوشیج ثبت و رسمیت پیدا کرد.

نیما در دوران نوجوانی و جوانی تحت تاثیر توفان‌های سهمگین سیاسی - اجتماعی در ایران چون انقلاب مشروطه و جنبش جنگل و تأسیس جمهوری سرخ گیلان، قرار گرفت. تا جایی که تصمیم گرفت به میرزا کوچک خان جنگلی بپیوندد و همراه او با جنگند تا کشته شود. وی در همان دوران بر شور جوانی عاشق دختری شد، که به دلیل اختلاف مذهبی نتوانست با وی ازدواج کند. پس از مدتی عشق دختری روستایی به نام صفورا شد، اما عشق دوم نیز سرانجام خوبی نیافت. در نهایت دختری به نام علییه جهانگیر، فرزند میرزا اسماعیل شیرازی و خواهرزاده نویسنده نامدار میرزا جهانگیر صوراسرافیل، را به عنوان همسر برگزید و زندگی مشترکشان تا پایان عمر ادامه پیدا کرد. حاصل

صاحب امتیاز: موسسه فرهنگی هنری وصف صبا
مدیر مسئول و سردبیر: محمدرضا شفیعی

www.rooznamehsaba.com

rooznamehsaba

تهران خیابان آیت‌الله مدنی کوچه خجسته منش پلاک ۵

تلفن: ۶۰۰۷۷۵۸۲۴۲۲ فکس: ۷۷۵۴۸۲۴۵

چاپ: موسسه فرهنگی مطبوعاتی ایران

توزیع: نشر گستر امروز

تولدی نو در ادبیات ایران

امروز ۲۱ آبان، روزی است که جیمز یانگ سیمپسون، به تاریخ ۱۲۲۶ شمسی، برای اولین بار در جهان از کار و فرم، به عنوان داروی بیهوشی استفاده کرد. و در همین روز و به تاریخ ۱۳۲۵ پیروزی حزب نازی یا ۹۲٪ آرا در انتخابات آلمان اعلام شد، درست هم‌زمان با آغاز به کار نخستین اتو بانک در شیکاگو، انتخاب اصفهان به عنوان پایتخت ایران توسط شاه عباس یکم صفوی به تاریخ ۹۷۷ شمسی از جمله وقایع این روز آبان است و هم‌چنین اتفاقات دیگری نیز در این روز در دفتر تاریخ به ثبت رسیده که با توفیقی در دل آن به حساب چنین روزی، درست ۱۲۵ سال پیش و به تاریخ ۲۱ آبان ۱۲۷۶ شمسی، ابراهیم خان اعظام السلطنه، عضو خانواده‌ای قدیمی در مازندران که به کشاورزی و گله‌داری مشغول بود و همسرش که ریشه و اصالتی گرجی داشت، انتظار به دنیا آمدن کودکی را می‌کشید، با وجود آن که پدر زندگی روستایی، تیراندازی و اسبسواری را به پسرش آموخت، اما او در نهایت به شاعری پرآوازه در تاریخ ادبیات ایران تبدیل شد.

علی اسفندیاری، با بهره‌گیری از عناصر طبیعی با بیانی رمزگونه به ترسیم سیمای جامعه پر داخت و در فضای راکد شعر ایران، انقلابی به پا کرد و آگاهانه تمام بنیادهای و ساختارهای شعر کهن فارسی را به چالش کشید. او با مجموعه تأثیرگذار افسانه، که مانیفست شعر نو فارسی بود، بنیان‌گذار شعر نوین و ملقب به «پدر شعر نو فارسی» شد. ما او را با نام نیما یوشیج و آثار برجای مانده از او را به عنوان شعر نو، می‌شناسیم. عنوانی که خود نیما بر هنر خود گذاشت. از زمانی که نیما، سبک و سیاق شاعری خود را با تمام مخالفت‌ها در جامعه ادبی تثبیت کرد همه جریان‌های اصلی شعر معاصر فارسی را ولیدار خود کرد. تا جایی که بسیاری او را هم‌ردیف شاعران سمبولیست بنام جهان قرار می‌دهند.

شما معتبر هستید شماره معتبر بخرید

فروش ویژه شماره‌های خاص اعتباری و دائمی تا ۴۰٪ تخفیف

از طریق shop.mci.ir و تمامی مراکز فروش و خدمات همراه اول

www.mci.ir